

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 7559-2026

Medewerker	:	Barbara Luijters
Team	:	Ruimte en Samenleving
Datum	:	11 februari 2026
Portefeuillehouder	:	wethouder Marcel Blind

<p>BIJLAGEN: ☒ Deelname Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen; Zaak-7553-2026; ☒ Routekaart SEB: Zaak-7553-2026;</p>
<p>AFSTEMMING MET → R&R, R&S, BORPM, Communicatie</p>
<p>☒ Openbaar ☐ Vertrouwelijk</p>
<p>ONDERWERP Ondertekenen convenant Schoon en Emissieloos Bouwen</p>

BESLUIT burgemeester en wethouders

1. Het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB-convenant) te ondertekenen voor het basisniveau, wat betekent:
 - a. dat Olst-Wijhe stapsgewijs bij aanbestedingen en projecten minimaal emissiearm en waar mogelijk emissieloos bouwmaterieel voorschrijft volgens de landelijke routekaart;
 - b. daarmee dus niet wacht tot het moet, maar al met enkele projecten ervaring opdoet en de markt meeneemt door eerder emissieloos materieel uit te vragen dan de wettelijke eisen uit het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl);
 - c. dat Olst-Wijhe de doelstelling van de routekaart en convenant onderschrijft, namelijk om gezamenlijk met overheden en marktpartijen de uitstoot van stikstof, CO₂ en fijnstof in de bouwsector stapsgewijs te verminderen richting volledig emissieloos bouwen.

SAMENVATTING

De bouwsector moet verduurzamen. In 2030 worden er wettelijke emissie-eisen gesteld aan de inzet van schoon en emissieloos licht bouwmaterieel. In 2035 geldt dit voor vrijwel al het bouwmaterieel. Om ondernemers duidelijkheid, investeringszekerheid en perspectief te bieden, wordt het college gevraagd het SEB-convenant te ondertekenen. Hiermee committeert de gemeente zich aan een stapsgewijze invoering, een 'groeipad', van schoon en emissieloos bouwmaterieel bij aanbestedingen en vergunningen.

AANLEIDING

Het kabinet heeft doelen en ambities opgesteld op het gebied van stikstof, CO₂ en fijnstof. Ook voor bouwmaterieel dat wordt ingezet in de bouwsector. Werk-, voer- en vaartuigen in de bouw stoten stikstof-, CO₂- en fijnstofemissies uit. In onze Omgevingsvisie hebben wij ook doelen opgenomen voor een duurzame, schone en gezonde leefomgeving. Dit sluit aan bij de landelijke doelen.

Door de Rijksoverheid is de landelijke routekaart Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) ontwikkeld om werk-, voer-, en vaartuigen in de bouw te verduurzamen. In het bijbehorende SEB-convenant worden voor de komende jaren richting 2035 afspraken gemaakt over de uitvoering van de Routekaart.

De Routekaart werkt aan het stapsgewijs omlaag brengen van stikstofemissies in de bouw, door stap voor stap de machines en ander bouwmaterieel te verduurzamen, met uiteindelijk de stap naar emissieloos.

Het SEB-convenant is inmiddels door ruim 100 partijen getekend, waarvan ongeveer de helft gemeentes. In Overijssel hebben vijf gemeenten, naast waterschap Drents Overijsselse Delta en provincie Overijssel, het convenant in 2025 ondertekend. Op dit moment zijn gemeente Zwolle, Deventer, Steenwijkerland en Dalfsen een ondertekening voor augustus 2026 aan het voorbereiden.

Aan het ondertekenen van het convenant hangt de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor de inzet van emissieloos materieel bij (infrastructurele) projecten. Om in 2027 in aanmerking te komen voor deze bijdragen, moet het convenant vóór 20 augustus 2026 zijn ondertekend.

BEOOGD RESULTAAT

Door schoner te bouwen en daarmee de stikstofuitstoot te verminderen, wordt de natuur minder belast en verbetert de luchtkwaliteit en gezondheid van mensen.

KADER

Het programma SEB is geen wettelijke verplichting, maar een programma en convenant dat zich richt op de doelen en ambities op het gebied van bouwmaterieel die landelijk zijn vastgelegd in het [Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering \(PSN\)](#), het [Klimaatakkoord](#), de [strategie Klimaatneutrale en Circulaire Infraprojecten](#) en het [Schone Lucht Akkoord](#). Deze zijn niet alleen belangrijk voor de natuur, het klimaat en onze gezondheid, maar ook voor de voortgang van bouwprojecten.

Bbl

In Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) art. 7.19a: is wel de verplichting vastgelegd om bij een omgevingsvergunning stikstof te verminderen door gebruik van het minimumniveau van de Routekaart SEB of een gelijkwaardig alternatief.

Klimaatakkoord

Het Klimaatakkoord stelt als doel een reductie van 0,4 Mton CO₂-emissie (circa 30%) in 2035 in de bouwsector t.o.v. 2019.

Omgevingsvisie

Het SEB-convenant brengt een aantal doelen uit onze Omgevingsvisie op het gebied van klimaat, gezondheid en groen dichterbij. Ook staat in de Omgevingsvisie dat de gemeente zorgt voor de randvoorwaarden voor toekomstbestendige bedrijvigheid. In dit geval door bedrijven te ondersteunen en faciliteren naar innovatieve, circulaire bedrijfsvoering.

ARGUMENTEN VOOR

1.1 Een reductie van deze emissies zorgt voor een verbetering op het gebied van de natuur, klimaat en gezondheid

Omdat vooral stikstof en fijnstof schadelijk zijn voor kwetsbare natuurgebieden én voor de luchtkwaliteit, zorgt minder uitstoot ervoor dat natuur zich kan herstellen, klimaatbelasting afneemt en mensen minder gezondheidsklachten krijgen door vervuilde lucht.

1.2 Als méér gemeenten Zero Emissie-materieel uitvragen, de kosten per project verlagen door gespreide terugverdiertijd.

Ondernemers hebben investeringszekerheid nodig om te investeren in emissieloos bouwmaterieel. Door het convenant ontstaat meer opdrachtzekerheid, doordat overheden vaker zero-emissie materieel uitvragen. Dit leidt tot meer inzet van dit materieel, waardoor de kosten per project dalen door een betere spreiding van de investeringen.

1.3 Er ontstaan gelijke kansen voor ondernemers en (kleine) aannemers investeren als ze voldoende afnemers hebben en vertrouwen in de trend.

Niet alle bedrijven beschikken al over groot emissieloos materieel. Door verwachtingen tijdig te delen en samenwerking te stimuleren, krijgt de markt tijd zich aan te passen. De routekaart SEB biedt een gefaseerde invoering, met oog op de wettelijke verplichtingen vanaf 2030 (licht materieel) en 2035 (al het bouwmaterieel). Een groeipad kan betekenen dat wij komende jaren enkele projecten Zero Emissie uitvragen. Maar niet alles tegelijk. Dat biedt ook de mogelijkheid om nog materieel in te zetten dat fossiele brandstof gebruikt, maar nog niet aan het eind van de levensduur is

1.4 SEB draagt bij aan de voortgang van (bouw)projecten, door emissies in de bouwfase te verminderen.

De verduurzaming van materieel is belangrijk voor de continuïteit van de bouwsector, vooral doordat de stikstofproblematiek de bouwplannen vertraagt. Het SEB-programma bevordert de voortgang van projecten en vergemakkelijkt vergunningverlening door lagere emissies in de bouwfase.

1.5 We brengen de laadinfrastructuur in kaart, waardoor projecten niet stilvallen door gebrek aan energie.

Er zijn voldoende mogelijkheden om nu al emissieloos te werken door bestaande netaansluitingen en laadinfrastructuur te gebruiken. Deze infrastructuur, beheerd door gemeenten, laadpaalexploitanten, collega-overheden, bedrijven of sportinstellingen, kan vaak 's nachts en overdag door andere partijen worden gebruikt. Juridisch is al onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor het delen van deze assets, en er blijkt veel mogelijk te zijn. SEB-convenantpartners ontvangen ondersteuning doordat zij één energiescan per project of projectcombinatie kunnen laten opstellen. En biedt kant en klare overeenkomst om assets te gebruiken.

1.6. Het is efficiënter en vraagt minder capaciteit door landelijk samen op te trekken

Het doel van de gezamenlijke aanpak is dat niet elke partij afzonderlijk beleid hoeft te ontwikkelen en dat de markt duidelijkheid krijgt over de transitieopgave. Het is niet nodig een eigen instrumentarium te ontwikkelen om invulling te geven aan de wettelijke emissiereductieplicht uit het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en de doelstellingen voor de emissiereductie van stikstof, CO₂ en fijnstof. Ook voor marktpartijen biedt dit een eenduidige manier van werken.

Het SEB-convenant biedt handvatten voor het stapsgewijs in aanbestedingen vragen naar inzet van emissieloos bouwmaterieel. De stapsgewijze aanpak en samen optrekken geeft ons ruimte en tijd om kennis op te bouwen. Naast verschillende handreikingen is praktische ondersteuning op aanvraag beschikbaar voor het inregelen van emissieloos werken in projecten en de verankering in beleid. De adviesuren die worden besteed aan deze ondersteuning worden betaald door het Ministerie van IenW.

Gemeenten Enschede, Kampen, Losser, Hellendoorn en Hengelo hebben in 2026 getekend. Met gemeente Kampen is contact over het geleerde in afgelopen jaar. Gemeente Dalfsen, Zwolle, Steenwijkerland en Deventer overwegen de ondertekening voor zomer 2027. Met Deventer is hierover overleg, omdat we onze inkoopadviseurs delen.

1.7 Met de SpUK SEB van het Rijk dekken we (een flink deel van) de meerkosten

Voorwaarde voor het aanvragen van een SpUK SEB is een ondertekening van het SEB-convenant vóór 20 augustus. Er is voor ons een budget van € 1 miljoen gereserveerd, per jaar (gedurende 5 jaar, huidige beleid). Hiermee zijn eventuele hogere projectkosten door de uitvraag van emissieloos bouwmaterieel gedekt.

Uiteindelijk komt de financiering indirect bij de markt terecht en werkt als stimulans om te verduurzamen. SpUK SEB is dus geen rechtstreekse subsidie voor het bedrijfsleven. Hiervoor is een SSEB subsidie bij het RVO beschikbaar bedoeld om emissieloze bouwmachines/-materieel te kopen.

Het is niet mogelijk om met SpUK SEB de interne (extra) uren te dekken die nodig zijn om de aanbesteding zero-emissie uit te vragen, de SpUK SEB aan te vragen en de SiSa verantwoording af te geven. Wel ontvangt de aanvrager vanaf 2026 voor elke (deels) toegekende aanvraag een vast startbedrag van € 2.400 (inclusief btw). Dit is een tegemoetkoming in de administratieve lasten. Uren die hiermee niet gedekt zijn komen op het budget van het project. De inzet is geraamd op ongeveer 20 uur per project.

1.8. Niet tekenen betekent dat we bij ZE projecten zelf instrumentarium moet ontwikkelingen en geen subsidie of ondersteuning krijgen.

Als gemeente Olst-Wijhe niet tekent, maar de wettelijke momenten van het BbL afwacht, betekent dit over een aantal jaar aanbesteden volgens ZE-richtlijnen, maar dan abrupt, zonder een groeipad, waardoor dit op dat moment meer capaciteit vergt en geld kost om alles in te regelen.

Voor aannemers is het ook fijn om te werken met een groeipad, zodat ze een langere looptijd hebben om hun materieel te verduurzamen. Er is nu voor hen een speciale subsidie (SSEB) beschikbaar als stimulans om hun bouwmachines te elektrificeren. Wanneer ZE materiaal aanschaffen abrupt gebeurt, kan dat gevolgen hebben voor kleinere aannemers, die de investeringslast alleen gespreid kunnen dragen.

De meerkosten in projecten worden niet gedekt vanuit de SpUK, omdat conventantondertekening voorwaardelijk is. Zonder ondertekening is ook er geen (gratis) expertondersteuning van het SEB-ondersteuningsteam.

ARGUMENT TEGEN

1.1 In de teamplannen is geen rekening gehouden met het invoeren van Zero Emissie projecten

Doordat het een groeipad is en niet alle projecten tegelijk ZE worden uitgevoerd, denken we dat het invoeren van SEB past binnen de huidige capaciteit. Waarbij we vooral de ondersteuning van het SEB-ondersteuningsteam inzetten om een eerste project uit te voeren.

RISICO'S

Kosten vs. duurzaamheid

De eerste gedachte dat het convenant en bijbehorende emissie-eisen de kosten opdrijft is begrijpelijk. Emissievrij bouw materieel is nu namelijk nog duurder dan conventioneel materieel. De verwachting is echter dat deze prijs gaat dalen, zeker als de vraag toeneemt. Daarnaast wordt materieel op fossiele brandstof in de toekomst fors duurder door de invoering van de CO₂-heffing en bijbehorende verhoging van de brandstofprijzen, naar verwachting in 2027.

Toekenningsrisico SpUK

Het budget is gemaximeerd per gemeente. Er is geen garantie dat de SpUK 100% wordt verleend, dat hangt af van de concrete inzet in de praktijk (draaiuren). Verder vergoedt de subsidie slechts een deel van de meerkosten. Het restant blijft een gemeentelijk risico. De SpUK stelt eisen, zoals start van bouwwerkzaamheden binnen 12 maanden en afronding binnen 4 jaar. Wijzigingen in de aanvang of afronding kunnen invloed hebben op de subsidie.

Wel goedkeuring, maar geen budget meer

Wanneer wij na 1 juli 2026 een aanvraag indienen, bestaat het risico dat het budget '26 al (deels) is uitgeput, omdat aanvragen vanaf dat moment op volgorde van binnenkomst worden behandeld. Voor latere tranches, zoals 2027, wordt opnieuw budget beschikbaar gesteld, waardoor dit risico kleiner is. Het budget SEB is groot genoeg t/m 2030, maar er moet wel ieder jaar geld worden vrijgemaakt in de Rijksbegroting. Een aanvraag in de eerste helft van het jaar is zeker van SPUK budget.

FINANCIËN

Voor iedere gemeente, ook voor ons, wordt er bij ondertekening van het SEB-convenant *in principe* tot een maximumbedrag van 1 miljoen euro per jaar gereserveerd (en een maximum bedrag van 5 miljoen euro gedurende 5 jaar). Het budget 2027 is nog niet bekend, want dat wordt vastgesteld op basis van het aantal ondertekenaars. De verwachting van de adviseur Expertpool, is dat er voldoende budget beschikbaar is. Er moet via SiSa methodiek worden aangetoond dat dit geld daadwerkelijk wordt benut voor projecten met

betrekking tot inzet van zero-emissie-materieel voor bouwprojecten. Verder geldt er een meldingsplicht als de werkzaamheden niet doorgaan, de werkzaamheden later starten/ eindigen of 10% lager uitvallen dan vooraf geraamd.

De SpUK dekt deels ook interne uren die nodig zijn voor de aanbesteding, SpUK aanvraag of SiSa verantwoording en implementatie. Deze extra inzet is uit te splitsen in projecturen en organisatie uren.

- Projecturen gaan specifiek over het aanbesteden, Spuk en sisa verantwoording. Inschatting is 20 uur/project. Er is een tegemoetkoming in de administratieve lasten voor elke (deels) toegekende aanvraag. Vanaf 2026 is dat een vast startbedrag van € 2.400 (inclusief btw).
- Organisatie-uren gaan over het interne leerproces, de borging van afspraken en werkinstructies en het aanpassen van het moederbestek. Hoe meer we standaardiseren met behulp van de Routekaart en het SEB-ondersteuningsteam, hoe minder tijd het kost. Inschatting is voor de komende twee jaar 100 uur, ongeveer €10.000,- voor implementatie SEB. De kosten kunnen worden opgevangen binnen de huidige bezetting.

DUURZAAMHEID

Het werken aan SEB draagt bij aan het verder verduurzamen van onze gemeente, de doelen uit de Omgevingsvisie op klimaat, gezondheid en natuur en de toegekende financiële middelen maken het concreet mogelijk voor het bedrijfsleven om in stappen te verduurzamen.

Overigens verplicht het convenant SEB ons niet om de emissie-eisen toe te passen op onze eigen werkzaamheden, die wij met het eigen wagenpark en eigen personeel uitvoeren. Maar die voorbeeldfunctie kunnen we wel oppakken en ook hier een groeipad voor uitzetten.

PARTICIPATIE

Voor de voorbereiding van de ondertekening van het SEB-convenant is overleg gevoerd met collega's van BORPM, en de teamleiders van R&R, BORPM en R&S. De collega's zijn actief meegenomen in de voorbereiding en hebben positief gereageerd op de gefaseerde aanpak.

COMMUNICATIE

We communiceren over de ondertekening met een persbericht. Daarnaast informeren we bedrijven voor de zomer over de toekomstige wijzigingen.

PLANNING EN UITVOERING

De regie op het proces ligt in eerste instantie bij het team BORPM en R&S. Zij zorgen voor de implementatie in aanbestedingen, inkoop en beleid en afstemming tussen de verschillende teams. De concrete uitvoering van het convenant ligt hoofdzakelijk bij BORPM. Er ligt een taakverzwaring bij team R&R, namelijk bij toezicht op het toepassen van ZE materieel op de bouwplaats.

Voor 2027 is het doel op één of twee projecten in te zetten op uitvoeren met klein en middelgroot ZE-materieel. We kiezen projecten waarbij emissieloos werken nodig en haalbaar is. Bij het project Wijhe Noord is aangegeven dat mogelijk stikstof hier een rol speelt en dat het voorkomen hiervan het project verder kan helpen.

Samenwerking met aannemers en opdrachtgevers is cruciaal. Voor de zomer worden lokale en regionale aannemers geïnformeerd over emissieloos (bouw)materieel in aanbestedingen. We proberen daarnaast met gemeenten in de regio en provincie op te trekken. Mogelijk dat er na de zomer nog een bijeenkomst door de landelijke expertgroep wordt georganiseerd in de regio West-Overijssel.

□